

ՇՆՈՒՆԳԻ ԳԻՇԵՐ

Ջարդի տարուան յընունդ, յընունդ հայկական,
Մեռելներու հոգին հովին մէջ կու լայ...
Ձիւնը ծածկեր, պատանդոր է ամէն բան
Հայրենիքի ճամբուն վրայ...

Ու զոհերուն արեւին մէջ կը կարմիր,
Վէրքի մը պէս, ձիւնածածկիւր թօնած,
Եւ հոգին մէջ կուրծք մը փռլած մեռելի
Տըժգոյն ծիլ մ'է արձակած...

Ինչ ծաղիկ է. կարմիր բողբոջը զարնան
Որ կ'ապրի դեռ, աստղերուն հետ ժպտելով,
Բայց կոչնակաները լրոած են յախտեան
Եղբարեկան գիշերով...

Անոնց արոյրը թաղուած է ձիւնին տակ.
Հերոսներու սիրտն անոնց մէջ է տրոփեր...
Կ'անցի ըստուր մ'անհունորէն տըխրուակ,
Ու կ'արթննան մեռելներ...

Եւ օդին մէջ հան վարդեր կ'անձրեն.
Հազար ջահեր, ոսկի ջահեր կը վառին...
Հուսով տեսիլը կ'անհետի մեղմորէն
Լըռութեան մէջ խաւարին...

Բայց ո՞վ կ'անցնի, որ մայրորէն ցաւագին
Գեղեցկութիւնը թնկերով կարեմէր...
Իր թայլերէն ձիւնին վրայ կը ծաղկին
Արիւնի տաք բողբոջներ...

Ինչ թափանցիկ, հրաշատեսիլ, ուրուային,
Կարծես հրէշտակ մ'եղած ըլլալ որուն հետ
Անս կ'երթայ Բեթղեհեմի մըստերին
Հըրափայլ աստղն արփաւոր...

Մագերն իրեն որ ունի ի վար են թափեր
Ինչպէս ալիք մը, սեւթոյր, ծանրօրէն՝
Գանգոսներով հազար զէնքի լայն բոցեր
Կուրծքին վրայ կը ծածկեն...

Ու գիշերուան միջոցին մէջ, հեռաւոր
Կարօտագին եղանակի մը նման,
Տաճարներուն որ աւերակ են այսօր,
Հին զօղանջները կու լան...

Բայց Ինչ խորունկ և աղեխարշ ձայներով
Մեռելներն են որ ձեռքերով արիւնտ
Պատառուտուն իր փէշերէն կառչելով
Անս կ'իյնան ճամբուն մօտ...

Թախանձալի անոնց հայեացքն անսահման
Ուր կը պաղի կայծը մեռելի լուսնակին,
Հորիզոնները մահաբոյս գիշերուան
Կը պարփակէ ցըրտագին...

Եւ ամէնքն ալ որ այս գիշեր, այս գիշեր
Պիտ' արթննան, երբ վերըստին կը ձիւնէ,
Ատողերուն չափ պիտի զարնեն ծընդաներ
Ու զանգակներ արոյրէ:

Պիտի վառեն ջահեր, ջահեր անհամար
Եւ արիւնի կայծը լուսաղբ պատրդողով,

Եւ իրենց մերկ, լայնաբերան վերքէն վար
Պիտ'հոսի՝ կրակ ժայթքելով:

Անոնց թափօրն երկարօրէն անցնելով
Հայրենիքի ճամբաներէն՝ բոցահեր՝
Ահեղներուն պիտի նետէ փունջերով
Արշալոյսի ծաղիկներ...

Ու վրէժնդիր Սուրբուն հետ հըրափայլ՝
Ջոր Մահուան մէջ կեանքին համար դարբնեցին,
Պիտ' բանան կարմիր թնկն ոսկեծալ
Ազատութեան դրօշակին...

Յ՛վ մեռելներ, ո՞վ եղբայրներ ջարդուած,
Պիտ' որոնց սիրտը հոգին մէջ կ'արիւնի,
Ու կը ծըլի հասկերուն հետ օրհնելաւ
Ազատութեան հայրենի:

Դուք որ կու տաք Գիշտակին՝ խռնկն իրեն,
Սիրաբոյր խռնկն արծաթաշող վարսերուն,
Պիտ'արթննաք, և այս գիշեր աստղերէն
Պիտ'առնէք լոյս և անուն:

Դուք որ եղաք մեր պատմութիւնը, հոգին
Մեր մայրերուն ու Քընդարին կուրծքին վրայ
Դուք որ լացիք հովերուն մէջ, տըխրագին,
Ինչպէս որ երգ մը կու լայ:

Ո՞վ մեռելներ, ձեր ըստուերն է որ կ'անցնի
Ու կը ծածկէ համապարփակ ամէն բան,
Ու ձեր կուրծքերը սափոր մ'են աճիւնի
Շիրիմին վրայ Հայրենի...

Սափոր՝ որուն մարմարին մէջ են պահուած
Կայծերն ամէն Սիրոյ, Գոյիսի ու Վրէժին,
Եւ չուրջն անոր սև արծիւներ թեւաբաց
Յաւէրժօրէն կը թըռչին...

Օ՞ն, արթնցէ՛ք, օ՞ն, այս գիշեր թող բացուին
Հայրենիքիս գերեզմանները բոլոր,
Ու գորդաձայն հընչ նըւազն արոյրին
Փոսերուն մէջ ահաւոր...

Ջարդի յընունդ, ջարդի գիշերն է հիմայ,
Տեսէ՛ք, Գիտուս մը ծընել է լուսնին տակ.
Գէտք է որ ձեր Գարութեան մէջ վրէժն ըլլայ,
Ո՞վ մեռելներ նահատակ...

Թող ձեր կուրծքին վահանին դէմ խորտակուին
Ատողերն ամէն ծիրանեմառ կայծերով,
Ձեր սրտին տակ թող պատիժ ծոցը հողին
Հընդէն բոցեր ցայտելով...

Եւ ամէնքն ալ, եղբայրական մեռելներ,
Գիշերին մէջ, երբ տակալին կը ձիւնէ,
Մեզի համար հընդեցուցէ՛ք ծընդաներ
Ու զանգակներ արոյրէ:

Մեզի համար, որպէս զի մենք արթնցած,
Մենք որ կ'ապրինք ու մեռած ենք աւելի,
Հըրագին մօտ հեծկըլտանքին մէջ առկայ՝
Գիշենք երկիրն հայրենի...

ԱՐՄԵՆ-ԵՐԿԱՅ